

## 1 Koji su uvjeti za dobivanje razvoda?

Tužbu za razvod može podnijeti jedan od bračnih drugova (jednostrana tužba) ili je mogu podnijeti oba bračna druga (zajednička tužba). Postupak je isti (vidjeti pitanje 11.).

U oba slučaja stranke mora u postupku zastupati odvjetnik. Tužbu za razvod rješava okružni sud (*rechtbank*) mjesta u kojem tužitelj ili jedan od tužitelja ima boravište. Tužba za razvod može se podnijeti u bilo kojem trenutku nakon sklapanja braka; stranke ne moraju biti u braku određeno vrijeme. Razvod počinje proizvoditi učinke kada se sudska presuda upiše u maticu rođenih, vjenčanih i umrlih (*burgerlijke stand*). Razvod se može upisati u matičnu knjigu samo jednom i više nije dopuštena žalba (postaje *res judicata*). Razvod se mora upisati u matičnu knjigu u roku od šest mjeseci otkad presuda postane *res judicata*, a protivnom gubi učinak i više se ne može upisati. Ako je brak sklopljen u inozemstvu i strani vjenčani list nije upisan u nizozemsku matičnu knjigu, nizozemsko rješenje o razvodu upisuje se u posebnu maticu rođenih, vjenčanih i umrlih u općini Haag.

## 2 Koji su razlozi razvoda?

U skladu s nizozemskim pravom jedina su osnova za razvod trajno poremećeni bračni odnosi. Bračni odnosi smatraju se trajno poremećenima ako bračni drugovi više ne mogu živjeti zajedno i ne postoji vjerojatnost da će odgovarajući bračni odnosi biti obnovljeni. Ako je tužbu podnio samo jedan bračni drug, tužitelj mora tvrditi da su bračni odnosi trajno poremećeni, a ako drugi bračni drug to ospori, tužitelj mora dostaviti dokaze. Sud utvrđuje jesu li bračni odnosi trajno poremećeni. U slučaju zajedničke tužbe rješenje o razvodu donosi se na osnovu toga što oba bračna druga vjeruju da su njihovi bračni odnosi trajno poremećeni.

## 3 Koje su pravne posljedice razvoda s obzirom na:

### 3.1 osobne odnose između supružnika (npr. prezime)

Razvod može utjecati na uporabu prezimena bivšeg bračnog druga. Kada razvod postane pravomoćan, razvedena osoba može ponovno sklopiti brak ili građansko partnerstvo.

### 3.2 podjelu imovine supružnika

#### Zakonski sustav (zajedničko vlasništvo nad svom imovinom)

Nizozemska ima prilično neobičan sustav podjele prihoda i imovine u braku. Uobičajeno rješenje, propisano zakonom, jest zajedničko vlasništvo nad svom imovinom (*algehele gemeenschap van goederen*). U načelu je sva imovina koju je bilo kojih od bračnih drugova stekao prije braka ili u braku dio zajedničke imovine. Imovina bračnih drugova spaja se. U načelu svi dugovi nastali prije braka ili u braku postaju zajedničke obveze, bez obzira na to koji je bračni drug napravio dug. Vjerovnik može naplatiti dug iz zajedničke imovine bračnih drugova. Imovina prestaje biti zajednička nakon razvoda, odnosno nakon upisa rješenja o razvodu u maticu rođenih, vjenčanih i umrlih. Imovina bračnih drugova više nije spojena, a zajednička se imovina mora podijeliti. Treba utvrditi na koji dio zajedničke imovine svaki bračni drug ima pravo. Opće je pravilo da svaki bračni drug ima pravo na polovinu imovine. Bračni drugovi mogu odlučiti odstupiti od tog pravila i na neki drugi način podijeliti imovinu u sporazumu o razvodu (*echtscheidingsconvenant*) ili u trenutku podjele (*verdeling*).

#### Predbračni i bračni ugovor

Bračni drugovi mogu odabrati režim koji je drugačiji od uobičajenog zakonom propisanog sustava ako sklope predbračni ugovor ili (rijetko) bračni ugovor. U tim su ugovorima propisana i pravila za podjelu imovine u slučaju razvoda.

### 3.3 maloljetnu djecu supružnika

#### Skrbništvo

Nakon razvoda oba bračna druga nastavljaju dijeliti skrbništvo nad djecom, kao što su činili i u braku. Od suda se može tražiti da dodijeli skrbništvo jednom roditelju samo u iznimnim slučajevima. Zahtjev za isključivo skrbništvo mogu podnijeti jedan roditelj ili oba. Roditelj kojem nije dodijeljeno skrbništvo ima pravo posjećivati dijete. Oba roditelja mogu od suda tražiti da odredi pravila posjećivanja.

#### Uzdržavanje djeteta

Ako roditelji nastave dijeliti skrbništvo nakon razvoda, trebali bi se dogovoriti kako će dijeliti financijski teret odgoja djece. Od suda mogu tražiti i da zabilježi ono što su dogovorili. Ako ne mogu postići dogovor, sud može odrediti iznos uzdržavanja koji će se plaćati. Ako jedan od roditelja dobije isključivo skrbništvo, može tražiti od suda da odredi koliko bi drugi roditelj trebao pridonijeti za svakodnevne životne troškove djece. Od roditelja se u načelu očekuje da sami organiziraju plaćanje. Više informacija o tome dostupno je na *web*-mjestu Agencije za naplatu uzdržavanja (*Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen*) (<http://www.lbio.nl/>).

### 3.4 obvezu plaćanja naknade za uzdržavanje drugom supružniku?

Obveza bračnih drugova da jedan drugoga uzdržavaju nastavlja se nakon razvoda braka. Ako prihod bivšeg bračnog druga nije dovoljan za pokrivanje njegovih životnih troškova i od njega se ne može razumno očekivati da će zaraditi nužnu razinu prihoda, on može od suda tražiti da bivšem bračnom drugu naloži plaćanje uzdržavanja za pokrivanje njegovih životnih troškova. Sud to može učiniti u rješenju o razvodu ili u naknadnom rješenju. Kod izračuna plaćanja uzdržavanja sud uzima u obzir potrebe bračnog druga koji će primati plaćanja i financijska sredstva drugog bračnog druga. Mogu se uzeti u obzir i nefinancijski čimbenici kao što su trajanje braka ili koliko su dugo bračni drugovi zajedno živjeli. Ako sud ne utvrdi vremenski rok za plaćanje uzdržavanja, dužnost plaćanja uzdržavanja prestaje nakon 12 godina. U slučajevima kada je bračni drug kojem je potrebno uzdržavanje u posebno teškoj financijskoj situaciji, on može od suda tražiti da produlji to razdoblje. U načelu, ako je brak bio kratak (kraći od pet godina) i bračni drugovi nisu imali djece, razdoblje tijekom kojeg treba plaćati uzdržavanje neće biti dulje od trajanja samog braka. Ako su se bračni drugovi ili bivši bračni drugovi dogovorili oko plaćanja uzdržavanja, taj dogovor mogu zabilježiti u sporazumu o razvodu.

## 4 Što pravni pojam „zakonska rastava” znači u praksi?

Zakonska rastava (*scheiding van tafel en bed*) pravno je sredstvo kojim bračni drugovi prestaju živjeti zajedno, ali brak između njih zapravo ne prestaje. Zakonska rastava zanimljiva je bračnim drugovima koji se žele rastati i riješiti pravne posljedice rastave, ali koji žele ostati u braku, možda iz vjerskih ili financijskih razloga. U slučaju zakonske rastave još uvijek ima prostora za mirenje, ali ona može služiti i kao korak prema razvodu braka. Zakonska rastava proizvodi učinke kada se sudske rješenje upiše u upisnik bračne imovine. Kao i u slučaju razvoda, to je potrebno učiniti u roku od šest mjeseci.

## 5 Koji su uvjeti za zakonsku rastavu?

Jedina su osnova za razvod trajno poremećeni bračni odnosi.

### **6 Koje su pravne posljedice zakonske rastave?**

Posljedice zakonske rastave na bračnu imovinu, skrbništvo nad djecom (prava posjećivanja), plaćanje uzdržavanja i mirovine iste su kao i u slučaju razvoda. Brak postoji i dalje. U zakonu je propisano da bračni drugovi koji su zakonski rastavljeni ne nasljeđuju uzajamnu imovinu u slučaju smrti. Ako nakon zakonske rastave bračni drugovi odluče da se žele potpuno razdvojiti, oni još uvijek mogu zatražiti razvod. Zakonski rastavljeni bračni drugovi mogu živjeti s novim partnerom i graditi novi život, ali ne mogu sklopiti novi brak ili građansko partnerstvo.

Ako nakon zakonske rastave jedan bračni drug podnese tužbu za razvod, primjenjuju se određena ograničenja. Na jednostrane tužbe primjenjuje se rok čekanja od tri godine. U određenim slučajevima sud može to razdoblje skratiti na godinu dana. Trogodišnje razdoblje počinje teći od datuma upisa zakonske rastave u matičnu knjigu. U slučaju zajedničke tužbe za razvod nakon rastave ne primjenjuje se razdoblje čekanja. Prestanak braka počinje proizvoditi učinke kada se sudska presuda upiše u maticu rođenih, vjenčanih i umrlih.

### **7 Što izraz „poništenje braka” znači u praksi?**

Brak se može poništiti jedino sudskim rješenjem. Postupak za poništaj braka pokreće se tužbom. Brak koji su stranke sklopile nikada nije automatski ništav: brak je valjan sve dok se ne poništi. U zakonu je navedeno što je osnova za poništaj i tko može podnijeti tužbu.

### **8 Koji su uvjeti za poništenje braka?**

U zakonu je propisana sljedeća osnova za tužbu za poništaj: stranke su sklopile brak unatoč sljedećem:

postoje prepreke braku (zahtjev minimalne dobi, nepostojanje suglasnosti za brak maloljetnika, bigamija, zabranjeni stupanj srodstva), prisila ili pogreška,

lažni brak,

psihički poremećaj jednog od bračnih drugova,

nedostatak nadležnosti matičara ili

nedovoljan broj svjedoka.

### **9 Koje su pravne posljedice poništenja braka?**

Poništaj ima retroaktivni učinak i primjenjuje se od trenutka sklapanja braka. To znači da se nakon sudskog poništaja smatra da brak nikada nije ni postojao.

Iznimke postoje u određenim okolnostima i u tom slučaju poništaj ima iste učinke kao i razvod. Na primjer, djeca rođena u poništenom braku i dalje su u srodstvu s obama roditeljima. Još jedna se iznimka odnosi na navodnog bračnog druga, odnosno bračnog druga koji nije bio svjestan da je brak ništav.

Pogledajte i uvjete za poništaj braka, koji su navedeni pod pitanjem 8. Bračni drug koji je postupao u dobroj vjeri može, na primjer, tražiti od drugog bračnog druga da plaća uzdržavanje.

### **10 Postoje li načini alternativnog izvansudskog rješavanja pitanja povezanih s razvodom bez obraćanja sudu?**

Mirenje je često u slučajevima razvoda u Nizozemskoj. Uz pomoć izmiritelja i, ako je potrebno, odvjetnika bračnih dugova, bračni drugovi mogu se pokušati dogovoriti oko razvoda i njegovih posljedica. Ti se dogovori utvrđuju u ugovoru o razvodu (*echtscheidingsconvenant*), koji je pisana isprava. Ugovorom mogu biti obuhvaćena pitanja kao što su podjela imovine, dužnost plaćanja uzdržavanja bračnom drugu i plan roditeljstva. Sud može u svoje rješenje uključiti nagodbu dogovorenu u postupku posredovanja.

Postoji Udruženje obiteljskih odvjetnika i posrednika za postupke razvoda (*Vereniging van Familierechtadvocaten en Scheidingsbemiddelaars*), čiji su članovi specijalizirani u područjima razvoda i plaćanja uzdržavanja. Oni su također specijalizirani i za mirenje u postupcima razvoda i za sve što ono podrazumijeva. Više informacija dostupno je na adresi <http://www.vas-scheidingsbemiddeling.nl/>.

### **11 Gdje trebam podnijeti zahtjev (molbu) za razvod/zakonsku rastavu/poništenje braka? Koje formalnosti treba poštovati i koje dokumente moram priložiti zahtjevu?**

#### **Tužba**

Postupak razvoda uvijek počinje tužbom (*verzoekschrift*). U tužbi moraju biti navedeni prezime, imena i prebivalište ili boravište bračnih drugova. Ako su razvodom pogođena maloljetna djeca, iste podatke treba navesti i o toj djeci. Tužitelj može zatražiti i pomoć (*nevenvoorzieningen*). Ta je tužba povezana s razvodom. Sud može dodijeliti pomoć, između ostalog, za sljedeće:

skrbništvo i prava posjećivanja maloljetne djece,

uzdržavanje djeteta ili bračnog druga,

podjelu bračne imovine ili provedbu režima dogovorenog u predbračnom ili bračnom ugovoru,

uporabu obiteljskog doma i

izjednačavanje imovine.

Odvjetnik tužitelja (*advocaat*) mora podnijeti tužbu okružnom sudu (*rechtbank*). Ako tužitelj živi u Nizozemskoj, tužba se može podnijeti sudu u okrugu u kojem tužitelj živi. Ako tužitelj ne živi u Nizozemskoj, ali drugi bračni drug živi, tužba se mora poslati sudu u okrugu u kojem živi drugi bračni drug. Ako oba bračna druga žive izvan Nizozemske, tužba se mora podnijeti okružnom sudu u Haagu.

Koje je isprave potrebno podnijeti?

Izvorne izvatke (izdane u posljednja tri mjeseca) iz matice stanovništva, za oba bračna druga, u kojima su navedeni državljanstvo, građanski status i, u slučaju osoba koje nisu nizozemski državljani, datum ulaska u Nizozemsku; u slučajevima kada je jedan bračni drug nizozemski državljani, a drugi nije, mora biti naveden datum nastanjanja u Nizozemskoj;

izvorne izvatke iz matične knjige rođenih (izdane u posljednja tri mjeseca) za svu maloljetnu djecu,

izvorni izvadak iz matične knjige vjenčanih (koji se može dobiti u gradskoj vijećnici u mjestu vjenčanja i mora biti izdan u posljednja tri mjeseca); u slučaju brakova sklopljenih u inozemstvu dovoljan je izvorni vjenčani list ili stariji izvadak i

ako ima maloljetne djece, plan roditeljstva; u planu roditeljstva naveden je dogovor između roditelja u vezi s djecom i u njemu mogu biti propisani

svakodnevna briga o djeci, njihovo obrazovanje, bavljenje sportom, liječnička skrb, dogovor za posebne dane kao što su školski i državni praznici, financije i praktična rješenja (preuzimanje i ostavljanje djece).

### **12 Mogu li dobiti pravnu pomoć za pokrivanje troškova postupka?**

Ako stranka u postupku ne može snositi dio troškova ili sve troškove odvjetnika ili izmiritelja, možda ima pravo na pravnu pomoć, podložno određenim uvjetima. Odbor za pravnu pomoć (*Raad voor de rechtsbijstand*) odobrava pravnu pomoć samo preko izmiritelja koji su registrirani kod Odbora. Više informacija o uvjetima prihvatljivosti dostupno je na adresi <http://www.rvr.org/>.

Pravo na pravnu pomoć primjenjuje se i na prekogranične sporove ako tužitelj živi izvan Nizozemske, ali u EU-u. To je uređeno Europskom direktivom o pravnoj pomoći u prekograničnim sporovima (SL L 26, 31.1.2003.). Zahtjev za pravnu pomoć podnosi se Odboru za pravnu pomoć u Haagu uporabom standardnog obrasca utvrđenog u Direktivi, koji je jednak u svim državama članicama. Ako je nužno, Odbor za pravnu pomoć može pomoći podnositeljima zahtjeva da odaberu odvjetnika. Više informacija dostupno je na adresi <http://www.rvr.org/>.

U određenim slučajevima, ako postoji ugovor, stranka u postupku koja živi izvan EU-a možda može dobiti pravnu pomoć u Nizozemskoj. Na to se primjenjuju sljedeći ugovori: Haaška konvencija o građanskom postupku (1954.), Europski sporazum o slanju zahtjeva za pravnu pomoć (1977.) i Haška konvencija o međunarodnom pristupu pravosuđu (1980.). Ti ugovori uključuju odredbu u kojoj je u načelu propisano da državljani država ugovornica imaju pravo na pravnu pomoć u svim drugim državama ugovornicama pod istim uvjetima kao državljani tih drugih država. Ako se u Nizozemskoj jave takvi slučajevi, od nadležnog tijela u uobičajenom mjestu boravišta stranke u postupku mora se tražiti izjava o nedovoljnim financijskim sredstvima (*verklaring van onvermogen*). Zahtjev za pravnu pomoć i izjavu o nedovoljnim financijskim sredstvima to će tijelo poslati nadležnom tijelu u državi u kojoj bi se trebala dodijeliti pravna pomoć. Potonje će zatim ocijeniti ima li stranka u postupku pravo na pravnu pomoć.

### **13 Je li moguće uložiti žalbu na odluku povezanu s razvodom/zakonskom rastavom/poništenjem braka?**

Da, žalba se može podnijeti u pisarnici žalbenog suda (*gerechtshof*) u roku od tri mjeseca od datuma donošenja rješenja o razvodu. Protiv osnovanosti presuda žalbenog suda dopuštena je žalba Vrhovnom sudu (*Hoge Raad der Nederlanden*). Stranke i u tim postupcima moraju zastupati odvjetnici.

### **14 Što treba učiniti kako bi se u ovoj državi članici priznala odluka o razvodu/zakonskoj rastavi/poništenju braka koju je izdao sud u drugoj državi članici?**

Dana 1. ožujka 2005. u državama je članicama stupila na snagu Uredba Bruxelles II *bis* (ili Uredba Bruxelles II a); njezin puni naziv je Uredba Vijeća (EZ) br. 2201/2003 od 27. studenoga 2003. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom odgovornošću, kojom se stavlja izvan snage Uredba (EZ) br. 1347/2000. Uredba Bruxelles II *bis* primjenjuje se na razvod, zakonsku rastavu i poništaj braka. U skladu s uvjetima iz Uredbe presude o razvodu donesene u drugim državama članicama (osim u Danskoj) priznaju se u Nizozemskoj bez potrebe za posebnim postupkom (članak 21. stavak 1.). Slično tome, nije potreban poseban postupak za ažuriranje matičnih knjiga, odnosno kada se u vjenčani list unosi napomena o razvodu.

Svaka zainteresirana stranka može pokrenuti sudski postupak kako bi utvrdila hoće li biti priznato rješenje o razvodu iz druge države. U Uredbi Bruxelles II *bis* predviđen je niz osnova za odbijanje priznanja razvoda. Na primjer, priznavanje razvoda ne smije biti protivno javnom poretku. Razmatra se i je li tuženik (stranka koja nije podnijela tužbu) primjereno obaviješten o postupku. Međutim, sama presuda ne može se preispitivati. U skladu s Uredbom Bruxelles II *bis* sud države članice u kojoj je donesena presuda mora na zahtjev zainteresirane stranke izdati potvrdu u vezi s navedenom presudom (uporabom standardnog obrasca). Potvrda uključuje informacije o državi podrijetla presude, podatke o strankama, je li presuda donesena u odsutnosti, vrstu presude, npr. razvod ili zakonska rastava, datum presude i koji je sud donio presudu.

### **15 Kojem se sudu moram obratiti kako bih se usprotivio priznavanju odluke o razvodu/zakonskoj rastavi/poništenju braka koju je izdao sud u drugoj državi članici? Koji se postupak primjenjuje u takvim slučajevima?**

Ako zainteresirana stranka želi osporiti priznavanje stranog rješenja o razvodu u Nizozemskoj, može podnijeti zahtjev za nepriznavanje suda za određivanje privremenih mjera (*voorzieningenrechter*) suda u okrugu u kojem ima uobičajeno boravište.

### **16 Koje zakonodavstvo u vezi s razvodom sud primjenjuje u postupcima između supružnika koji ne žive u ovoj državi članici ili su različitih nacionalnosti?**

Knjiga 10 nizozemskog Građanskog zakona stupila je na snagu 1. siječnja 2012. (*Burgerlijk Wetboek*). Knjiga 10 Građanskog zakona uključuje pravila o sukobu prava na temelju kojih se utvrđuje primjenjivo pravo.

Glavno je pravilo da sudovi uvijek primjenjuju nizozemsko zakonodavstvo o razvodu, bez obzira na državljanstvo i uobičajeno boravište bračnih drugova. Ako, na primjer, zahtjev za razvod u Nizozemskoj podnese par belgijskih državljana koji žive u Nizozemskoj, automatski se primjenjuje nizozemsko zakonodavstvo o razvodu. To nije tako jedino kada bračni drugovi biraju koje će se pravo primjenjivati na razvod. Bračni drugovi mogu izabrati da se u postupku razvoda umjesto nizozemskog prava primjenjuje njihovo nacionalno pravo. Belgijski par može stoga izabrati primjenu belgijskog zakonodavstva o razvodu.

Ova je internetska stranica dio portala [Vaša Europa](#).

Važno nam je vaše [mišljenje](#) o korisnosti pruženih informacija.



This webpage is part of an EU quality network

Posljednji put ažurirano: 22/11/2021

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.